

LBRIS

We know
books

Alexandru Armă

Bucureștiul gangsterilor 1945

EDITURA VREMEA
BUCUREȘTI
2025

Gabriel Ciotoran, *Orașul București între 1 septembrie 1939 și 30 septembrie 1947*, Editura Corint, București, 2010;

Gheorghe Onișoru, *România în anii 1945 - 1948. Transformări economice și realități sociale*, Fundația Academia Civică, București, 1998;

Ion Anton Datcu, „Comisarul Eugen Alimănescu”, în *Unirea Montreal*, nr 10/septembrie 2019;

Ioan Hudică, *Jurnal politic (7 decembrie - 6 martie 1945)*, Editura Do-minor, București, 2008;

Maurice Pearton, „The Communization of the Economy: Efforts to Promote and Control Economic Chaos (1945-1947)”, în *6 martie 1945. Începuturile comunizării în România*, București, 1995;

Petre C. Georgescu Delafras, *Gânduri și fapte din zile de război*, Cugetarea-Georgescu Delafras S.A., București, 1945;

Stelian Tănase, „Bucureștiul Zarazei”, în *Ziua*, nr. 480 (an XI)/29 septembrie 2007;

Stelian Tănase, *Zvonuri despre sfârșitul lumii. Album de familie: București, 1944 - 1953*, Ediția a doua, revăzută și adăugită, Editura Corint, București, 2024;

Tiberiu Tănase, „Prefectura Poliției Capitalei în anul 1945”, articol disponibil la art-emis.ro/istorie/prefectura-politiei-capitalei-in-anul-1945;

Traian Tandin, *Cazuri judiciare celebre*, Editura Tritonic, București, 2009;

Valentin Vasile, *Viața cotidiană a românilor între anii 1941 - 1965*, Editura Cetatea de Scaun, Târgoviște, 2014.

Cuprins

O frescă a Bucureștiului din anul 1945	7
O carte care trebuie citită de polițiștii de azi, dar și de cei de mâine	11
Cauzele care au dus la instalarea crizei economice și politice în România anului 1945	17
Cum a explodat infraționabilitatea în București	21
DECEMBRIE 1944	
Apariția bandelor înarmate	25
IANUARIE 1945	
Infraționabilitatea explodează în București	35
FEBRUARIE 1945	
Viața în București devine tot mai nesigură	63
MARTIE 1945	
Începe lupta cu infractorii	81
APRILIE 1945	
Estomparea infraționabilității din București	115

MAI 1945

Un lung șir de crime care au îngrozit Capitala 131

IUNIE 1945

Încep arestările din rândul infractorilor periculoși 155

IULIE 1945

Apariția comisarului Alimănescu 185

AUGUST 1945

Brigada Specială Tehnică intră în acțiune 213

SEPTEMBRIE 1945

Arestări pe bandă rulantă 235

OCTOMBRIE 1945

Lupta cu bandiții 255

NOIEMBRIE 1945

Lichidarea mai multor infractori periculoși 297

DECEMBRIE 1945

Sfârșitul unui an tumultuos 313

IANUARIE 1946

Bilanțul după șase luni de activitate 337

Postfață 345

Bibliografie 347

DECEMBRIE 1944

Apariția bandelor înarmate

Asasinarea comerciantului Mișu Fischman, casierul Comunității Evreiești

Crăciunul anului 1944 în București nu a mai adus aceeași bucurie ca în ceilalți ani. Zăpada care a căzut în Capitală, în ajunul sărbătorilor, a fost primită cu tristețe de populația orașului, care experimentase deja ororile bombardamentelor aeriene, abuzurile armatelor sovietice și lipsurile care se simțeau tot mai mult după venirea noilor „aliați”. Războiul pustiise Bucureștiul.

Gazeta *Ultima oră* (nr. 82) în ediția sa din 23 decembrie 1944 descrie atmosfera sumbră în care a debutat ultima iarnă a războiului: „Din văzduh, cumplita iarnă... a început să-și cearnă «norii de zăpadă». De data asta, iarna nu mai este întâmpinată cu bucurie de copii care o așteaptă nerăbdători cu săniuțele pregătite. Anul acesta iarna este prea tristă, prea săracă, prea pustie, ca să mai fie salutată cu veselie de altădată. Lipsa de lemne,

de pâine și de alimente a întunecat fețele tuturor, așa că iarna e primită cu dușmănie. Zăpada în care altădată cei mici se jucau voioși va fi spulberată de vânt, neslujind la altceva decât să astupe găurile și ruinele caselor lovite de năpasta războiului. Numai natura primește nepăsătoare pe nedoritul oaspete, care în curând va potopi totul cu stratul ei rece și imaculat”.

Odată cu lipsurile și iarna „nedorită”, în București infracționalitatea crescuse în mod alarmant. În plin război, bandele de infractori îmbrăcate în uniforme militare începuseră să terorizeze orașul. „Bandiții automobiliști¹, pungașii și escrocii au inventat un sistem nou, care precum se vede, este infailibil – semna la un gazetar de la ziarul *Timpul*, pe 25 decembrie 1944. Spargerile au riscurile lor cu zgomotul uneltelor, chei potrivite, guri de lup etc. Bandiții țin pasul cu mersul vremii. Au evoluat, după timp și împrejurări. Iată sistemul lor: Câțiva ingenuși au îmbrăcat uniforma militară, de ofițer, cu grade cât mai multe, pentru impresionarea victimelor, unul dintre ei își pune un grad în plus, ca să fie superior și comandant al... patrului ofițerești. Apoi, pentru ca să aibă și pretextul convenit în astfel de împrejurări, au inventat un control al fișelor de imobil. Căci din fișa de imobil reiese dacă viitoarea și eventuala victimă este bogată”.

ASASINUL COMERCIANTULUI FISCHMAN CONTINUĂ SĂ OPERAZE ÎN CAPITALĂ

Ziarul *Semnalul* din 25 decembrie 1944, anunța că asasinul comerciantului evreu Mișu Fischman era încă în libertate

¹ Este vorba despre celebra bandă condusă de spărgătorul Petre Vulpoi, care se ocupa cu furtul mașinilor și jefuirea trecătorilor din București. După moartea lui Vulpoi, șef a devenit Sabin Brebu, zis și „Brebeneș”, cel mai violent membru al bandei. Acesta a fost arestat la începutul lunii decembrie 1944, după mai multe confruntări violente cu Poliția.

Una dintre bandele notorii care a început să opereze în București, la sfârșitul anului 1944, folosindu-se de uniforme militare, a fost cea a vestitului bandit Argintaru. El se „remarcase” în toamna anului 1944, când atacase un magazin de bijuterii din centrul orașului, folosind o tanchetă. Pe 22 decembrie 1944, banda lui Argintaru l-a ucis pe cunoscutul comerciant Mișu Fischman, proprietarul magazinului „Georges” din Calea Victoriei, care era și casierul Comunității Evreiești, de unde au furat suma de 17.000.000 de lei, destinată ajutorării oamenilor nevoiași de Crăciun.

Ziarul *Timpul* (nr. 2732) din 25 decembrie relatează cum a fost comisă odioasa crimă: „Ieri seară, pe la ora 10, trei indivizi s-au oprit la colțul străzilor Poterași cu Rădăuți. În colțul străzii Poterași, și-au făcut planul de atac. Erau așa de aproape de geam încât li s-au auzit bine vocile. Pe stradă nici țipenie de om. Se părea că vor ataca casa din colțul Poterașilor, însă până la urmă au renunțat. Ce era să fure din nenorocita și amărâta casă din strada Poterași, nr. 27, zidurile? Locatarii acestui imobil au auzit sfatul hoților, însă au așteptat liniștiți desfășurarea lucrurilor. Au vrut să dea alarma. Gardianul public se afla în colțul străzii Cuza-Vodă. Habar n-avea că la o distanță de numai o sută de metri se află trei bandiți bine înarmați, îmbrăcați în uniforme ofițerești. Pe deasupra, mult căutați de poliție. Bandiții au plecat de aici și s-au îndreptat spre strada Rădăuți. S-au oprit la casa cu nr. 11, a d-lui Mișu Fișman [Fischman - n.a.]. (...) Bandiții au bătut la ușă. D. Fișman le-a deschis, crezând cele spuse de bandiți, că sunt de la poliție. Cine credeți că erau? Un maior [Argintaru - n.a.] și doi căpitani, desigur falși ofițeri, care au cerut fișele cărții de imobil spre a verifica persoanele care locuiesc. D. Fișman le-a arătat cartea de imobil. Ei au rămas mulțumiți, mai ales că d. Fișman a completat fișele cu niște date

verbale importante. La un semn al... «maiorului», ceilalți doi au scos revolverele și amenințându-l pe d. Fișman, au jefuit din casă bijuterii, bani, haine și alte lucruri. La plecare, «maiorul», pentru ca să intimideze pe d. Fișman, a tras în așa fel că glonțul l-a nimerit pe Fișman, omorându-l pe loc. Apoi bandiții au dispărut”.

După acest incident grav, același ziar avertiza: „Până acum s-au întâmplat numeroase cazuri similare și totuși cetățenii încă nu înțeleg să reacționeze. Apărarea cetățenilor stă în primul rând în mâinile lor, deoarece poliția nu poate pune la fiecare poartă câte un gardian. Deci, cetățeni, atențiune la hoții care verifică fișele de imobil, contorul de apă, de gaz, de lumină etc.”.

Cu toate acestea, bandele de infractori vor continua să opereze în același mod și în lunile următoare.

Argintaru, un bandit de temut

Argintaru a fost unul dintre cei mai periculoși infractori care au terorizat Bucureștiul în anul 1945. Despre acest personaj al lumii interlope au circulat numeroase legende. Comisarul Traian Tandin, în cartea sa *Cazuri judiciare celebre*, afirmă: „Argintaru era un nume de temut în anul 1945. Criminal și tâlhar de o tenacitate rară, Argintaru nu era o poreclă, cum ar părea la prima vedere, ci traducerea românească a nemțescului Silberschmied, cum îl chema, de altfel, pe individ. Argintaru făcuse parte din corpul militar nazist «Dirlewanger» [celebra brigadă condusă de generalul SS Oskar Dirlewanger, care a comis numeroase crime de război – n.a.], alcătuit de Himmler personal. Acest corp cuprindea condamnați la moarte sau la închisoare pe viață, adunați din toate temnițele și lagărele germane (...), cărora li se promisese

libertatea în schimbul unor acte de «bravură» pe frontul de răsărit. (...) După capitularea Germaniei hitleriste, în mai 1945, Silberschmied a fugit în Transilvania, în speranța că i se va pierde urma. Deghizat în uniformă de căpitan al armatei SUA, având acte furate și bolborosind fraze englezești, învățate cândva în lagărul german de prizonieri englezi, unde, ca soldat german, se distinsese prin cruzime, Argintaru se dădea drept american de origine... săsească, făcând parte din comandamentul militar aliat la București, trimis în România pentru supravegherea îndeplinirii armistițiului, după 23 august 1944. Cum a ajuns în România, falsul căpitan american, împreună cu alți spărgători internaționali, a alcătuit o înfricoșătoare bandă, care excela prin crime sălbatice, făptuite asupra polițiștilor și gardienilor publici care îi urmăreau. Niciunul nu scăpa din rafalele bandiților, iar bunurile furate de aceștia, din bănci și din marile magazine, dispăreau fără urmă”¹.

Însă după cum se relatează în ziarul *Timpul* (nr. 2734) din 30 decembrie 1944, în urma arestării bandei vestitului tâlhar, acesta se numea, de fapt, Aurel Argintaru, avea 28 de ani, născut la Moinești (ulterior va declara că s-a născut la Schitu-Cernăuți, presa susținând că la Piatra-Neamț), cu șapte clase absolvite la liceul „Papiru-Ilarian” din Târgu Mureș. Lucrase ca funcționar la fabrica de zahăr „Schit” și era o cunoștință mai veche a polițiștilor, având un cazier bogat. În momentul arestării, pretindea că este „maiorul Radu Vasilescu”, nicidecum un căpitan american.

Banda lui înarmată opera îmbrăcată în uniforme militare românești, jefuind o serie de magazine și locuințe particulare, de unde sustrăgeau sume de bani și bunuri. Alături de

¹ Traian Tandin, *Cazuri judiciare celebre*, Editura Tritonic, București, 2009, pp. 90-91.

Argintaru (alias „maiorul Radu Vasilescu”), din bandă mai făceau parte polonezul Tarlo Szaja¹, Gică Ștefănescu (alias „căpitanul Gheorghe Niculescu”), Gheorghe Voiculescu zis „Țicnitu”, Gică Georgescu (fost șef al bandei, poreclit „Cap de ministru”) și „soldații” I. Șendler (sau Schendler) și I. Mârzac, doi vestiți spărgători de case de bani. Odată cu ei au mai fost arestați complicii Willy Birman, soția acestuia – Constanța, Traian Mazăre, Floarea Ruscan, Floarea Stoica și Elisabeta Blizarit. „Țicnitu” împreună cu concubina sa, artista de varietăți Acsenia Birman, reușiseră să scape, fiind dați în urmărire de poliție.

Arestarea bandei lui Argintaru

Despre cum fusese arestat Argintaru și banda lui, același ziar *Timpul* din 30 decembrie 1944 precizează: „În seara zilei de 23 dec. [1944 - n.a.], comisarul Torsal de la circa 33 poliție a primit un telefon de la avocatul C.I. Ionescu din str. Dr. Felix nr. 7, prin care anunța că a fost jefuit de niște «ofițeri». În momentul când comisarul se pregătea să meargă la avocat, un alt telefon veni de la gardianul Udrea Gheorghe, cu seria 1600, cu postul în piața Buzești, care anunța că niște «ofițeri» și doi soldați circulă alandala, cercetând anumite imobile. Repede, comisarul Torsan a format o poteră cu agenții Prisăcaru, Constantinescu, Ceaușu și Udrea. Între timp, bandiții, obosiți și flămânzi, s-au dus la pensiunea din Calea Buzești nr. 40 a Elenei Cazacenco, zisă Barmana. Bandiții erau la masă. La vederea polițiștilor, ca electrizati, s-au ridicat în picioare. «Maiorul» Argintaru a scos revolverul

¹ Acesta apare și sub numele de Stanislaw Siegel. Era originar din Wrocław, Polonia, și se refugiase de la Paris, unde comisese mai multe crime pentru care era urmărit. La București venise în urmă cu un an.

Tâlharii în uniforme de ofițeri români au fost descoperiți și arestați

Fotografie cu banda lui Argintaru, arestată la sfârșitul lunii decembrie 1944, publicată de ziarul *Universul* din 29 decembrie 1944

vrând să tragă. Glonțul s-a împiedicat în țevă, comisarul Torsan scăpând astfel cu viață. Falșii ofițeri și soldați au fost legați și aduși la prefectura poliției. Polonezul Tarlo Szaja reușise să fugă, însă și el a fost prins a doua zi la cărciuma «Victor» din strada Sevastopol nr. 3. Polonezul, văzându-se descoperit, a sărit cu cuțitul la agenți, însă, repede, el a fost doborât. Știau ei cu cine au de-a face, căci polonezul are pe conștiință multe crime”.

Nr. 2734 XII.1944

Capitala în 24 ore

**CRIMINALII ȘI BANDIȚII ÎN UNIFORME OFIȚEREȘTI
SLAU MĂRTURISIT O PARTE DIN TICĂLOȘII
O „razie” pe calea Victoriei și bulevardul Elisabeta**

Ziarul *Timpul* din 30 decembrie 1944, care anunța despre mărturisirile făcute de banda lui Argintaru

Interogat de comisarul-șef Cristescu din poliția judiciară, Argintaru a recunoscut cu aroganță metoda prin

care el și banda lui reușiseră să comită, în scurt timp, nu mai puțin de 14 jafuri în București. Iată ce apare scris tot în ziarul *Timpul* din 30 decembrie 1944: „Lui Argintaru nu i-a dispărut nici acum curajul. Are și tupeu. Răspunde cum vrea și ce vrea. Ce nu-i convine nu recunoaște. (...) Avram [Aurel - n.a.] Argintaru spune apoi cu ce șmecherie se introducea în casele victimelor. El își plăsmuise un act din partea Marelui Stat Major prin care se împuternicea să facă controlul fișelor de imobil. Astfel de adrese făcuse și celorlalți doi, falși căpitani. Sub această mască a intrat la Fichman [Fischman - n.a.] în str. Rădăuți nr. 11. În casă erau frații Fichman și soțiile lor. «Maiorul» a luat ceasul de la mâna unei doamne. Fichman bătrânul a fost somat să dea cei 17.000.000 de lei încasați în ziua aceea. El nu a vrut să-i dea. Atunci unul din bandiți l-a trântit pe canapea. Când să se ridice, unul dintre hoți a tras un foc de revolver. Glonțul a perforat ficatul lui Fichman, omorându-l pe loc. De teamă să nu fie prinși, hoții au mai luat niște haine și au plecat. De aici s-au dus la d. doctor Alfandari [Alfandary - n.a.] din strada Enăchiță Văcărescu nr. 56. Aici tâlharii au uzat de altă șmecherie spunând că «domnul maior» este încartiruit în acest imobil. Doctorul nu i-a admis să locuiască în acel imobil, fapt care a revoltat pe ceilalți hoți care au spus: «se poate ca un ofițer superior să stea afară?» Intrând în casă, «maiorul», ca să liniștească pe doctor, l-a sărutat pe obraji, iar doctorul i-a întors sărutările tot așa. Dar asta n-a durat decât o clipă, căci în cealaltă hoții și-au dat arama pe față: au scos revolverele, au făcut lumină aprinzând toate lămpile și timp de peste o oră au cotrobăit prin casă, fără teamă. De aici, hoții au furat un ceas de aur «Movado», 165.000 de lei, un palton și rufărie. Impertinent, hoțul a cerut o valiză să pună lucrurile, însă nu i s-a dat. «Dar cele 10.000.000 de lei unde sunt?», întreabă hoțul. «Nu am bani!», a răspuns doctorul. Însă banii erau în șifonier, lângă hoți, care habar

nu aveau. Tot așa a procedat la d. Zaharia Petrescu din strada Dr. Sergiu nr. 17, la d. Adrian Popovici din strada Sevastopol nr. 3, la blocul Spandonide din bul. Cuza nr. 10; la d. dr. Goldstein din strada Matei Basarab nr. 18, la d. M. Simionescu din strada Sebastian nr. 225, la farmacistul Nițescu din bul. Ferdinand nr. 103, la avocatul Baron, la d. Sigmund Grünberg, Leo Garfunkel [Leon Grünfeld - n.a.], Iosef Schwefelberg [Iosif Schöfenburg - n.a.], maior Ciocanelli [Gheorghe Ciocanelli - n.a.] etc. Lista victimelor e destul de mare”.

Maiorul Gheorghe Ciocanelli din Regimentul 8 Roșiori, una dintre victimele prădate de banda lui Argintaru, la sfârșitul anului 1944 (Fotografie din colecția familiei Ciocanile)

În afară de armele (un pistol *Walter*, un *Beretta* și un revolver) confiscate de la falșii militari din banda lui Argintaru, comisarii și detectivii de la Poliția Judiciară, care s-au deplasat la locuința familiei Birman (domiciliul hoților) din strada Ion Creangă nr. 1, au găsit un „grandios brad de Crăciun, în jurul căruia tronau: bucăți întregi de salam, cașcaval, cozonac, numeroase sticle de vin și alte bunătăți”, după cum se menționează în ziarul

Universul (nr. 347) din 30 decembrie 1944. Tot de aici, polițiștii au ridicat, de sub dușumele, 54 de cartușe de calibru 9 mm, 25 de calibru 6,35 mm, numeroase acte militare falsificate, o ștampilă a Poliției din Găești, tușuri și tușiere de diferite culori, numeroase lucruri furate. „Anchetarea bandiților și interogatoriul lor vor mai dura câteva zile, deoarece [infractorii] trebuie descuși complet. Trebuie să se dea și crimele săvârșite, nu numai jafurile”, dădea asigurări ziarul *Timpul* din aceeași dată.

Deși era arestat la sfârșitul anului 1944, celebrul Argintaru avea să dea mari bătăi de cap polițiștilor bucureșteni și în anul următor, când va comite alte infracțiuni și evadări spectaculoase. Își va găsi sfârșitul, după cum veți vedea, în decembrie 1945, când va fi lichidat de Brigada Tehnică a comisarului Alimănescu.

IANUARIE 1945

Infracționalitatea explodează în București

Spargerile din noaptea de Anul Nou

Anul 1945 a debutat cu un val de spargerii, după cum semnalau ziarele bucureștene. Chiar în noaptea de Anul Nou, hoții au dat două lovituri soldate cu pagube de 20 de milioane de lei. Prima spargere s-a comis la magazinul „Esquire” din strada Wilson nr. 1, de unde au fost furate mărfuri în valoare de 15 milioane de lei. Autorul jafului era faimosul infractor Fima (sau Frimo) Frenkel. Acesta a fost recunoscut de patronul magazinului devalizat, în momentul în care poliția i-a arătat albumul cu fotografiile principalilor infractori din București. Negustorul și-a amintit că Frenkel, cu două zile înainte de spargere, îi vizitase magazinul, însă neînțelegându-se la preț, plecase fără să cumpere nimic. În realitate, hoțul venise în recunoaștere.

Pe baza mărturiei depuse de păgubit, comisarul-șef Florian Georgescu a făcut o percheziție la domiciliul lui Frenkel, unde a găsit o mare parte dintre bunurile furate.